

4. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Škola plní všechna průřezová témata v rozsahu alespoň dvou tematických okruhů. Při výběru tematických okruhů jsme vycházeli z možností školy a přihlíželi k adekvátnosti okruhů pro žáky 1. stupně. Vzhledem k malému počtu žáků, k propojování jednotlivých ročníků a rodinnému klimatu školy jsou všechna průřezová témata zařazována průběžně ve všech ročnících a téměř ve všech předmětech. Právě díky těmto faktorům nelze přesně vymezit konkrétní formu realizace. Splněny budou jednoznačně, ale forma plnění se bude odvíjet od aktuálních možností a stavu školy. Vybrané tematické okruhy jsou v následujících tabulkách přidány k jednotlivým předmětům, ve kterých se budou vyskytovat nejčastěji, ve kterých na ně bude dán největší důraz a které za ně budou „odpovědné“. Je však zřejmé, že se objeví i v předmětech dalších či v mimořádných akcích a projektech školy.

4. 1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - OSV

Průřezové téma „Osobnostní a sociální výchova“ se všemi jedenácti tematickými okruhy (rozdělených do 3 částí - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj) se vzhledem k zaměření školy a výchovně vzdělávacím strategiím (viz výše) prolínají nejen ve vyučovacím procesu, ale také v klimatu a životě celé školy i jednotlivých tříd a samozřejmě i v dalších akcích pořádaných školou (vše na úrovni odpovídající žákům 1. stupně).

Tematické okruhy a jejich realizace (vyučovací předměty a formy)

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení realizováno formou vyučovacím procesu a pedagogického působení ve všech vyučovacích předmětech - např. zadávání samostatných úkolů, domácích úkolů

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích - realizováno především v předmětech výtvarná výchova a pracovní činnosti ve všech ročnících

4. 2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA – VDO

Pro realizaci tohoto průřezového tématu je využito umístění školy (malá obec) a dobrá spolupráce s místními organizacemi. Vzhledem k věku žáků na 1. stupni jsme zvolili pouze první dva tematické okruhy.

Tematické okruhy a jejich realizace (vyuč. předměty a formy)

Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování

demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci, prolínání životem školy a třídním společenstvím, plněno převážně předmětem prvouka, vlastivěda, spoluprací s místními organizacemi

Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

- realizováno v předmětu prvouka, vlastivěda

4. 3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH – VEGS

Během školního roku se vyskytnou příležitosti podívat se na okolní svět, na jeho zvyky, kulturu, události apod. Jedním (u nás tradičním) rozhlédnutím se a porovnáním jsou například Vánoce.

Tematické okruhy a jejich realizace (vyuč. předměty a formy)

Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy - prvouka, vlastivěda, přírodověda, český jazyk a literatura, výtvarná výchova

Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů - Prvouka, vlastivěda, přírodověda

4. 4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA – MKV

Vybrali jsme 2 tematické okruhy, které nám dokreslují tematické okruhy z osobnostněsociální výchovy (tj. Lidské vztahy) a tematický okruh Evropa a svět nás zajímá (tj. Kulturní diference)

Tematické okruhy a jejich realizace (vyuč. předměty a formy)

Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České

republice a v Evropě – propojení s demokratickým tématem - prvouka, vlastivěda, přírodověda, český jazyk a literatura, výtvarná výchova

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvi k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy - život třídy, školy, Český jazyk a literatura

4. 5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - EV

Vzhledem k charakteristice a zaměření školy dáváme důraz na toto průřezové téma a probíráme všechny čtyři tematické okruhy – samozřejmě vzhledem k věku žáků 1. stupně. Tematické okruhy se především realizují v rámci předmětu Člověk a jeho svět v 1. a 4. ročníku, ale žáci se s problematikou setkávají téměř každý den. Realizaci v každém školním roce bude zabezpečovat předmět prvouka, vlastivěda, přírodověda dle aktuálních možností

Tematické okruhy a jejich realizace (vyuč. předměty a formy)

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek) - prvouka, vlastivěda, přírodověda a v celém životě školy

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

4. 6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - MV

Vybrali jsme adekvátně možnostem školy vždy jeden tematický okruh z oblasti perceptivní i produktivní, které jsou vzájemně provázané, a jeden podmiňuje druhý.

Tematické okruhy a jejich realizace (vyuč. předměty a formy)

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

- realizováno v Českém jazyce a literatuře - inzerát, Prvouka, vlastivěda – konzumní styl života, Výtvarná výchova – reklama

Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení - realizováno v Českém jazyce a literatuře - inzerát, Prvouka, vlastivěda – konzumní styl života, Výtvarná výchova – reklama